

דפני חמש שנים נמלטו שני ילדי-
 דים מבית-היתומים דיסקין, ירו-
 שלים. הם לא יכלו לשאת יותר
 את משטר הכלא. הם לא יכלו לע-
 מוד יותר בהכאות המתמידות על
 הקדה בשניאות. הילדים פנו למע-
 רכת עיתון יומי וסיפרו את סי-
 פורם.

עתונאי צעיר הדר לבית-היתו-
 מים, הקר במקום וכתב סדרת ר-
 שימות מזעזעות על התנאים במו-
 סד.

הכנסת הגיבה במינוי ועדת חקי-
 רה שתבטא את הנהלת בית הי-
 תומים למשפט. המשפט בוטל ב-
 דרכו לבית-המשפט המחוזי אחר
 שהושג הסכם בין הועדה והנהלה
 על ביצוע שינויים מרחיקי-לכת...
 האחריות לפיקוח על ביצוע הי-
 שינויים הוטלה על שנושה משר-
 דים: משרד החינוך, משרד הפעל
 ומשרד הבריאות.

ובזה נסתיימה פרשת דיסקין 1949.
 בשבוע שעבר הדר כתבו הרא-
 שי של "העולם הזה" לבית-היתו-
 מים, בו מצויים כיום מאתיים י-
 תומים בגיל 8 עד 16. שוחח עם יל-
 דים עם מורים ומדריכים ועם מנ-
 הל המוסד, אברהם יצחק רוטשטיין
 (למטה) וראה כי אכן חלו שינויים
 — לרעה.

- חינוך החובה אינו קיים.
- חינוך מקצועי אינו ניתן.
- מצבם ההיגיוני של הילדים והמדריכים הוא איום.

● הילדים מוכים קשות וידיהם נכפפות מאחורי גבם עד העבירה הקדה ביותר.

- ילדים אין משחקים.
- הילדים מתחנכים לזלזול ב- מדינה.

● משטר הכלא גונב את המת-
 נה היקרה ביותר שמקבל כן-אדם את ילדותו.

● העולם הזה רואה זאת לחובתו
 להביא לדיעת הציבור את פרשת
 היתומים חפרי-הישע ותובע כי
 בית-היתומים דיסקין יועבר מייד
 לפקוח בלעדי של משרד החינוך.

מאשימות

העולם הזה חוקר את

בית היתומים דיסקין בירושלים

עיני ילדים

סאת עמנואל פרת

מכוסות סדינים מוכתמים, כרים ושמיכות קרועות. כל
 המיטות היו תפורות. כמה מהחולים הקטנים יצאו ממיטו-
 תיהם והילכו יחסים על ריצפת האבן הקרה. איש לא
 השגיח עליהם. החובש ישב בחדר שני ושתיקה.

אפרים בן-אפרים שכב במיטה. הוא היה רוה, צנום,
 כמעט שקוף, בעל עיניים שחורות וקטנות ואף מורם. לוא
 היה מחייך היה מזכיר את מקי מאוי. אך הוא לא חייך.

הוא לא התפלל מהר. "שלום, אפרים. מה
 שלומך?" תודה, בסדר. קולו לא היה עמו. הוא לחש.
 "האם אני יכול לעזור לך במשהו?" וכאן בגד בי, שלא
 בידיעה, אפרים: "הוא יצלם גם אותנו."
 "מדוע היכה אותך?"

בינתיים התאסף כל חדר החולים סביב מיטתו של
 אפרים. כולם ידעו את סיפורו של אפרים: "הוא לא התפלל
 מספיק מהר בבוקר." אפרים הניד בראשו לאישור. הוא
 היה הלש מכדי שידבר.

יצאנו לאגפי הבניין האחרים. במסדרונות הארוכים תלו
 לוחות-שיש שנשארו את שמותיהם של מאות תורמים למוסד.
 באולם ענקי וריק, בנוי רק למחציתו, שחלונותיו כוסו
 בשמשות פה, שיחקה קבוצת ילדים.

צעיר גבה-קומה ובעל פיאות בלונדיות הקביל את שני:
 "האם אני יכול לעזור לך במשהו?" וכאן בגד בי אפרים,
 שלא בידיעה: "הוא יצלם גם אותנו!"

הצעיר הגבוה היה מדרך, שנשאד במקרה במוסד. הוא
 שאל אותי אם אני עיתונאי. השיבותי בחיוב וביקשתי
 שיראה לי את המוסד. הוא סרב: "בוא בבקשה מחר.
 המנהל, מר רוטשטיין, יהיה במקום ויראה לך את הכל."
 הוא פנה לילדים וביקשם להתפזר.

בפרשת הדרכים, שאחד מהם יוצא מירושלים, בואכה
 תל-אביב, והשני משמאיל, במעלה ההר, לגבעת שאול,
 מרשרש חורש עצי אורן מוריקים ברוח ההרים הקרירה.
 מעליו, במרכזה של חצר מרווחת וריקה עומד בניין הדומה
 במראהו למבצר, בנוי אבן ירושלמית כבדה. גדר תייל
 מקיפה את הבניין ואת החורש המוריק שלט מיושן ושבור
 מכריו בעברית ובאנגלית: "בית היתומים דיסקין".

בארבע ורבע אחר הצהריים עמדה חבורת גברים מוקנים
 נסתח המוסד והיכתה לאוטובוס מספר 11 שיקחם למרכז
 ירושלים. כשהגיע האוטובוס לבסוף והסיעם נכנסתי בשער,
 טיפסתי במעלה גבעה תלולה דרך החורש. עתה היה החורש
 מלא ילדים, בני שמונה עד שש-עשרה. אחדים מהם טיפסו
 על העצים, אחדים הטילו אבנים במטרה, שהיתה לפעמים
 מטרה נעה.

קבוצת נערים גדולה היתה עוסקה במשחק משונה (אחר-
 כך נודע לי כי משחק זה הוא מסורתי, אם לא סמלי,
 במוסד): הם אספו אבנים, הניחו אבן על גבי אבן, בנו
 קיר ברובח מטרים מספר ובגובה של מטר וחצי. אך הושלמה
 המלאכה הרטו את הקיר בבעיטות תוך שאגות נצחון. גם
 את בניין הקיר וגם את הריסתו ביצעו תוך התרגשות משונה,
 קודחת, ובמשחק זה עסקו ללא הפסק.

המורה היכה אותו אתמול. כל הילדים היו
 לבושים בבגדים קרועים ומלוכלכים. פניהם הקטנים והחמור
 דים היו מכוסים זיעה וזוהמה. אברהם הקטן יצא מבין
 החבורה, התנדב לשמש לי כמורה דרך. "את מי אתה רוצה
 לראות?" רציתי לראות את אפרים בן-אפרים. "הוא חולה",
 הסביר לי אברהם, "הוא שוכב בחדר החולים. המורה היכה
 אותו אתמול".

נכנסנו לחדר החולים. היה זה אולם גדול גרוש מיטות

